

- Згуровський, 2004 - Згуровський М. З. Загальні тенденції розвитку інформаційного суспільства в глобальному контексті: трансформація світового устрою. / М. З. Згуровський // Фонд «Інформаційне суспільство України». – К., 2004.
- Кузьміна, 1990 – Кузьміна Н. В. Професіоналізм личности преподавателя и мастера производственного обучения. / Н. В. Кузьміна // – М.: Высш. шк., 1990. – 119 с.
- Симонов, 2000 – Симонов В. М. Дидактические основы естественнонаучного образования : гуманитарная парадигма. / В. М. Симонов // Перемена, Волгоград: 2000. – 293 с.
- Щубелка, 2002 – Щубелка Н. В. Зміст та методи освіти в контексті проблем сучасної освітньо-педагогічної діяльності // Проблеми освіти : наук.-мет. зб. – К. : Науково-методичний центр вищої освіти, 2002 – вип. 27. с. 9-15.

REFERENCES

- Hardner, 2007 – Hardner H. Struktura razuma. // H. Hardner // Vyl'yams:2007. – 512 s.
- Zhurov's'kyu, 2004 - Zhurov's'kyu M. Z. Zahal'ni tendentsiyi rozvytku informatsiynoho suspil'stva v hlobal'nomu konteksti: transformatsiya svitovoho ustroyu. / M. Z. Zhurov's'kyu // Fond «Informatsiynе suspil'stvo Ukrainy». – K., 2004.
- Kuz'myna, 1990 – Kuz'myna N. V. Professyonalizm lychnosty prepodavatelya y mastera proyzvodstvennoho obuchenyya. / N. V. Kuz'myna // – М.: Vyssh. shk., 1990. – 119 s.
- Symonov, 2000 – Symonov V. M. Dydaktycheskiye osnovy estestvennonauchnoho obrazovanyaya : humanytarnaya paradyhma. / V. M. Symonov // Peremena, Volhohrad : 2000. – 293 s.
- Shchubelka, 2002 – Shchubelka N. V. Zmist ta metody osvity v konteksti problem suchasnoyi osvitn'o-pedahohichnoyi diyal'nosti// Problemy osvity : nauk.-met. zb. – K. : Naukovo-metodychnyy tsentr vyshchoyi osvity, 2002 – Vyp. 27. - S. 9-15.

Надійшла до друку 10.06.2014.

УДК:378.147

Петро Лозинський

ОСОБИСТІСНО-ЗОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розкривається сутність особистісно-зорієнтованого підходу викладання іноземної мови, а також розглядається проблема особистісно-зорієнтованого навчання в системі вищої військової освіти та підкреслюється його актуальність. Доведено, що сьогодні ситуація з вивченням іноземної мови в вищих військових навчальних закладах значно змінилася. Наголошується на тому, що вивчення іноземної мови ґрунтується на причинах, які змушують курсанта вивчати мову тобто необхідна спрямованість курсу на задоволення конкретних навчальних потреб курсантів, використання методології та видів навчальної діяльності спеціалізації, яка обслуговується, контекстне вивчення англійської мови. Проаналізовано питання необхідності підготовки конкурентоспроможних спеціалістів в різних галузях діяльності на світовому рівні, потреба змінити відношення до вивчення іноземної мови у вищих військових вузах. Автор акцентує увагу на тому факті, що особистісно-зорієнтований підхід до навчання у ВНЗ забезпечує розвиток академічних, соціокультурних, соціально-психологічних та інших здібностей курсантів.

Ключові слова: особистісно-зорієнтоване навчання, вищий військовий навчальний заклад, військові дисципліни, курсант, військова освіта, комунікативна компетенція навички, особистість.

В статье раскрывается сущность личностно-ориентированного подхода преподавания иностранного языка, а также рассматривается проблема личностно-ориентированного обучения в системе высшего военного образования и подчеркивается его актуальность. Доказано, что сегодня ситуация с изучением иностранного языка в высших военных учебных заведениях значительно изменилась. Подчеркивается, что изучение иностранного языка основано на причинах, которые заставляют курсанта изучать язык есть необходимая направленность курса на удовлетворение конкретных учебных потребностей курсантов,

использование методологии и видов учебной деятельности специализации, которая обслуживается, контекстное изучение английского языка. Проанализирован вопрос необходимости подготовки конкурентоспособных специалистов в различных областях деятельности на мировом уровне, необходимость изменить отношение к изучению иностранного языка в высших военных вузах. Автор акцентирует внимание на том факте, что личностно-ориентированный подход к обучению в вузах обеспечивает развитие академических, социокультурных, социально-психологических и других способностей курсантов.

Ключевые слова: личностно-ориентированное обучение, высшее военное учебное заведение, военные дисциплины, курсант, военное образование, коммуникативная компетенция, навыки, личность.

The article explains a necessity of the personality-oriented teaching. The problem of the personality-oriented teaching in the system of higher military school is also examined and its actuality is underlined. The author demonstrated understanding of the fact that the main priority and the study of foreign languages is the development of communicative abilities, that improve the professional communicative competence for the purpose of communication between specialists from different countries and different fields of knowledge. The article stresses the importance of learning foreign languages in military educational institutions of the Armed Forces of Ukraine in the context of modern education, the most important feature of which is its focus on how to prepare military personnel not only to adapt, but also for active development situation of social change.

Proved that nowadays situation with the foreign language learning in higher military educational institutions has changed significantly. Stressed that foreign language learning based on the reasons that make cadets learn the language that is required orientation course to meet the specific learning needs of cadets, using the methodology and learning activities of specialization, which serviced the context of learning English. The question of the need to prepare competitive specialists in various industries on a global level, the need to change the attitude to foreign language learning in higher military institutions. The author draws attention to the fact that the personality-oriented learning approach in higher military educational institutions ensures the development of academic, cultural, social, psychological and other abilities of cadets. Background, which gives the author of the paper in no doubt as to the fact that future officers could participate in the dialogue of cultures with representatives of the Armed Forces of other countries, it must have foreign language communicative competence, which will allow him equally express their opinions, defend their point of view, in order to approve or deny others, agree or disagree with it in a particular communicative situation. Therefore, the formation of professional foreign language competence is important for cadets.

Keywords: personality-oriented education, higher military educational institution, military discipline, cadet, military education, communicative competence, skills, personality.

Постановка проблеми. Важливим фактором розвитку системи військової освіти є міжнародні зв'язки ВВНЗ з військовими навчальними закладами іноземних держав. Встановлені тісні зв'язки з провідними військовими навчальними закладами США, Німеччини, Італії, Великої Британії, Греції, Туреччини тощо. Найсуттєвіша різниця полягає в об'єкті навчання – у курсантів, які мають цілі вивчення англійської мови, відмінні від звичайних потреб володіння іншомовними вміннями. Розбіжність у мотивах вивчення мови породжує притаманні курсу риси: спеціальне змістове наповнення (спеціалізована термінологія, типові ситуації спілкування та жанрова специфіка фахової мови), контекстне вивчення мови, зокрема граматичних питань, фокусування уваги на практичному використанні мови, нерівномірний розподіл уваги до чотирьох видів мовленнєвої діяльності, обумовленість навчально-методичних прийомів спеціалізацією, ступінь особистісних якостей (висока мотивація та цілеспрямованість у вивченні мови).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особистісно-зорієнтоване навчання реалізується через діяльність і за своїм внутрішнім змістом передбачає співпрацю і саморозвиток суб'єктів навчального процесу, виявлення їх особистісних функцій. Проблема необхідності особистісного підходу у процесі навчання розглядається у працях В. Сухомлинського, І. Кона, А. Петровського, Б. Федоришина, І. Зимньої, В. Давидова, О. Асмолова, І. Беха, В. Рибалки, В. Серікова, І. Якиманської та ін. [Пехота, 2004: с. 27].

Формулювання цілей статті – визначити доцільність використання особистісно-зорієнтованого підходу викладання англійської мови у вищих військових навчальних закладах. Практичні заняття з англійської мови повинні задовольнити потреби курсантів вищих навчальних закладів в сучасному світі. Відповідно до Рамкової програми з іноземних мов для професійного спілкування, практичною метою навчання іноземної мови у немовному вузі є формування у курсантів професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції.

Виклад основного матеріалу. Професійно орієнтована міжкультурна комунікативна компетенція – це мотиви, інтереси, знання, навички та вміння, які забезпечують людині спілкування іноземною мовою в приватній, суспільній, професійній та освітній сферах багатонаціонального суспільства, а також спілкування в контексті окремої культури невербальними (схеми, графіки, формули) та паралінгвістичними (жести, міміка) засобами.

На теперішній час вивчення іноземних мов здійснюється у вищому військовому навчальному закладі (ВВНЗ) та в системі мовних курсів на підставі Концепції навчання іноземних мов у військових навчальних закладах і відповідних нормативно-правових документів. Мовні курси є структурними підрозділами ВВНЗ, призначеними для вдосконалення мовної підготовки особового складу Збройних Сил, що направляється за кордон для проходження військової служби (роботи) у складі миротворчих підрозділів, миротворчого персоналу, на навчання, а також військовослужбовців (службовців), яким знання іноземних мов необхідне для виконання службових обов'язків, оскільки недостатня мовна підготовка (слабкі знання робочих мов миротворчих місій, зокрема англійської) особового складу контингенту та українських офіцерів негативно впливає на ефективність їх діяльності та на імідж країни в цілому.

Актуальність даної проблеми полягає в тому, що в процесі навчання іноземної мови необхідно враховувати індивідуальні здібності кожного курсанта. Резерви іноземної мови у вихованні та розвитку людини на сьогодні ще не вивчені. Існуючі уявлення зводяться до того, що вивчення іноземної мови закладає основи іншомовної мовної діяльності, є додатковим засобом розширення кругозору курсантів, дозволяє поглибити їхні знання про структуру рідної мови, разом із вивченням рідної мови

допомагає краще зрозуміти загальнолюдські способи мовного спілкування, сприяє вихованню моральних якостей особистості.

Розглянемо докладніше вихідне положення цієї концепції – розвиваюче навчання засобами іноземної мови, головною метою якого є формування особистісної активності курсанта. Особистісна активність забезпечує активне ставлення до знань, систематичність і наполегливість у навчальній праці, позитивні результатний успішну безперервну освіту. Така активність називається особистісною, оскільки вона обумовлена психологічними особливостями особистості.

Особистісні психологічні особливості не можуть бути засвоєні як знання. Вони стають результатом самостійного приєднання курсантів до навчальної діяльності та підсумком організації навчального процесу з вивчення іноземної мови. У такому разі засобами іноземної мови розвиваються індивідуальні особливості курсанта.

При вивченні іноземної мови формуються іншомовні мовні механізми. У говорінні та на письмі, читанні й аудіюванні розвиваються мовні навички й уміння автоматизму, а також механізми випереджального відображення висловлення, оперативної пам'яті, слухового і зорового сприйняття мови. Розвиток цих механізмів позитивно впливає на становлення й удосконалювання функцій рідної мови, додатково тренуючи відповідні структури мозку. Поліпшується робота слухового та мовномоторного аналізатора, більш точною й усвідомленою стає артикуляція. Вивчення іноземної мови сприяє розвитку пізнавальних функцій психіки курсантів. Тренуються різні прийоми запам'ятовування: довільні і мимовільні, механічні та логічні, безпосередні й опосередковані. Розвиваються інтелектуальні функції аналізу і синтезу: на матеріалі мовних явищ опановують прийоми аналітичного розподілу цілої граматичної конструкції на частини, синтетичної інтеграції частин у ціле. Під час такої роботи формуються мовні узагальнення, виділяються мовні абстракції у вигляді знаків, схем і правил, тобто удосконалюється мислення. Комунікативне навчання іноземної мови істотно збагачується, якщо розвиває абстрактне мовне мислення. Абстрагування й узагальнення можуть йти за мовною діяльністю у вигляді систематизації й осмислення мовного матеріалу, а також можуть передувати мовній діяльності, створюючи її лінгвістичну орієнтовану основу. Сформована при цьому системність мислення є ще однією стороною вдосконалення пізнавальних функцій психіки курсантів, що вивчають іноземну мову.

Розвиваючий вплив іноземної мови на пізнавальні функції курсантів полягає також у тому, що робота над іншомовним висловленням сприяє формуванню логіки мислення. Логіка мислення відбувається в слові, і тому послідовність викладу, інформативність і повнота висловлювання, взаємозв'язок аргументів і наслідків, перехід від зазначеного до нового, побудова логічно зв'язаних діалогічних єдностей, ситуативна обумовленість реплік формуються в іншомовному висловлюванні. [Ніколаєва, 1997: с. 35]

Оскільки особистісно-зорієнтоване навчання - це процес, спрямований на досягнення активності особистості та збереження цього стану. Найбільш істотним в плані активізації всього навчального процесу є максимальне використання можливостей, закладених у практичних заняттях, оскільки при скоєному рівні розвитку комунікативних засобів великого значення набувають такі джерела інформації, як інтернет, листування іноземною мовою, журнали, газети. Активізація занять з іноземної мови пов'язана перш за все з раціональною організацією пізнавальної діяльності курсантів з урахуванням їх індивідуальних здібностей і з розвитком уміння швидко орієнтуватися в тексті іноземною мовою, отримувати з нього необхідну інформацію. Саме продумана система навчального процесу дозволяє включати предмет іноземну мову в систему міжпредметних зв'язків і тим самим актуалізувати його значення для підготовки курсантів до успішної професійної діяльності в майбутньому.

Слід пам'ятати про швидкий розвиток та особливості іноземної військової мови в умовах технічного прогресу та глобалізації суспільства зокрема англійське військово мовлення характеризується широким використанням військової термінології, емоційно забарвлених елементів військової лексики, експресивних виразів, чітких нормативних граматичних форм, скорочень в англійській військовій лексиці, специфічних мовленнєвих зворотів та інших мовних явищ, які важко сприймаються без опори на текст.

Лінгвістичні особливості військової лексики пов'язані з переосмисленням наявних у мові лексем. До військової лексики передовсім належать усі слова та словосполучення, що означають військові поняття, тобто поняття, безпосередньо пов'язані зі збройними силами, військовою справою, війною тощо. Крім того, до військової лексики варто віднести науково-технічні терміни, що вживаються спільно з військовими поняттями.

Одним із важливих завдань мовної освіти є: сформувати вміння й навички вільного вираження думок і почуттів в усіх видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, читанні, говорінні, письмі і в різних сферах спілкування: особистісній, публічній, освітній, оволодіти культурою мовлення, тобто виробити комунікативну компетентність особистості [Козак, 2001: с. 5].

Принцип особистісно-зорієнтованого навчання передбачає навчання довірче, відкрите, що вимагає від викладача вступати в діалог і підтримувати його, слухаючи і проникаючи в особистісний сенс вислову курсанта. Механізм мотивації при цьому повинен зачіпати всі сфери: інтелектуальну, вольову, сферу самосвідомості.

Це процес навчання спрямований на досягнення активності особистості та збереження цього стану. Найбільш істотним в плані активізації всього навчального процесу є максимальне використання можливостей, закладених у практичних заняттях, оскільки при скоєному

рівні розвитку комунікативних засобів великого значення набувають такі джерела інформації, як інтернет, листування іноземною мовою, журнали, газети. Активізація занять з іноземної мови пов'язана перш за все з раціональною організацією пізнавальної діяльності курсантів з урахуванням їх індивідуальних здібностей і насамперед з розвитком уміння швидко орієнтуватися в тексті іноземною мовою, отримувати з нього необхідну інформацію. Саме продумана система роботи з текстом дозволяє включати предмет іноземну мову в систему міжпредметних зв'язків і тим самим актуалізувати його значення для підготовки курсантів до успішної професійної діяльності в майбутньому.

Концепція технології навчання у співробітництві полягає в тому, що курсанти, котрі працюють у невеликих групах (3-4 особи), отримують спільне завдання, ефективність виконання якого залежить від індивідуальних зусиль кожного, тобто кожен відповідає не тільки за свою роботу, але і за роботу свого товариша по групі. Тому виникає зацікавленість допомагати один одному задля результативності виконання завдання в цілому, адже оцінка ставиться не кожному окремо, а всій групі.

Проектний метод є прикладом подальшого розвитку технології навчання у співробітництві. Він може використовуватися на будь-якій ступені навчання іншомовного спілкування і за будь-якою тематикою. Суть використання методу проектів у процесі навчання іншомовного спілкування полягає у підвищенні мотивації і стимулюванні інтересу студентів до вивчення англійської мови із використання різноманітних можливостей проектною технології [Січкарук, 2006: с. 75].

Першочергово особистісно – зорієнтованого навчання базується на принципах розкриття індивідуальних пізнавальних можливостей та здібностей кожного курсанта, а разом з тим допомога йому в самопізнанні, самоактуалізації, самореалізації, самовизначенні в процесі формування культури життєдіяльності, яка дає можливість продуктивно будувати власне професійне та особисте майбутнє.

Слід відмітити, що у навчанні повинні широко використовуватися сучасні дидактичні принципи наочності, використання аудіо- та мультимедійних засобів і т.д. Адже до професійно-фахових технологій у навчальному процесі належить також організація роботи і часу, візуалізація, презентація, ведення розмови (дискусії), аналіз професійних ситуацій тощо. Зазначені технології знаходять своє застосування насамперед у таких формах організації занять як проектна робота та ділові ігри. Вони відкривають можливість для творчої та експериментальної діяльності курсантів.

Використання інтерактивних форм навчання під час вивчення іноземних мов у військовому вузі є досить ефективним, оскільки зміст навчального процесу перегукується з майбутньою професійною діяльністю курсантів. Організації процесу багатосторонньої комунікації сприяє використання відповідних інтерактивних методів навчання, які спрямовані на розвиток творчих здібностей курсантів, орієнтують на діяльність, що

стимулює активність та «винахідливість». До них можна віднести наступні: мозковий штурм, метод проектів, рольові та ділові ігри, дискусії, дебати. Використання інтерактивних технологій дає змогу реалізувати особистісно – зорієнтований підхід у навчанні. Систематичне впровадження інноваційних форм і методів роботи дає змогу успішно розв'язати порушені проблеми [Варзацька, 2006: с. 16].

Метою застосування інтерактивних методів у процесі вивчення іноземної мови є створення таких умов навчання, в яких усі курсанти взаємодіють між собою. На заняттях створюється можливість обговорення різноманітних проблем, аргументування власного погляду, тобто відбувається така взаємодія, яка орієнтує особистість на розвиток її творчих і розумових здібностей та комунікативних навичок. [Мойсеюк, 2007: с. 432].

У розподілі різних мовних видів діяльності пріоритет слід відводити реальній розмовній практиці, щоб постійно створювати життєві ситуації набуття конкретного особистісного досвіду. Мовленнєві завдання слід розробляти з урахуванням використання фонових знань, тобто використовувати те, що ви вже знаєте, це допоможе вам навчатися новому. Використанням таких методів як прогнозування здогадатися за змістом, з контексту; персоніфікація-співвідношення нових концепцій до свого власного життя; перефразування-знайти інший спосіб висловитись на задану тему; робити припущення використовуючи контекст з'ясувати зміст; класифікація – об'єднати в групи подібні слова або зображення та ін.

Висновки. Отже, підсумовуючи вище сказане, слід визначити основні задачі викладача з урахуванням особистісно - зорієнтованого підходу викладання іноземної мови:

– Доцільно використовувати різноманітні форми і методи організації роботи курсантів, що дозволяють розкрити зміст їх суб'єктивного досвіду із запропонованої теми, продумувати чергування видів робіт, типів завдань, заохочувати до висловлювання оригінальних ідей і гіпотез, прагнути до створення ситуації успіху для кожного курсанта.

– Підбирати вправи та комунікативні ситуації з урахуванням напрямку підготовки курсанта, використовувати автентичний матеріал для надання більш фундаментальних знань з іноземної мови, використовуючи найбільш уживану лексику у межах визначеної тематики і сфери спілкування.

– Впроваджувати використання сучасних інформаційних технологій, ресурсів мережі інтернет, що є невід'ємною частиною освіти сьогодення

– Давати курсанту право вибору, підбираючи завдання різної складності.

Застосування особистісно-зорієнтованого підходу в процесі викладання іноземних мов зосереджується на формуванні особистісних якостей курсантів, їх особистісного зростання; стимулює розвиток та самовдосконалення курсанта. Особистісно-зорієнтований підхід є одним з найбільш ефективних засобів розвитку і формування навичок іншомовного

спілкування, що розширює світогляд курсантів, поглиблює знання про структуру мови, допомагає розуміти загальнолюдські засоби мовного спілкування, сприяє вихованню моральних якостей особистості.

ЛІТЕРАТУРА

- Пехота, 2004* – Пехота О. М. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін. – К. : А.С.К., 2004. – 256 с.
- Ніколаєва, 1997* – Ніколаєва С. Ю. Сучасні технології навчання іноземного спілкування / С. Ю. Ніколаєва, Г. А. Гринюк, Т. І. Олійник. – К. : Ленвіт, 1997. – 96 с.
- Козак, 2001* – Козак С. В. Формування іномовної комунікативної компетенції майбутніх фахівців морського флоту : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / С. В. Козак. - Оdesa, 2001. – 20 с.
- Січкарук, 2006* – Січкарук О. Т. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посібник / О. Т. Січкарук. – К. : Таксон, 2006. – 88 с.
- Варзацька, 2006* – Варзацька Л. Інтерактивні технології в системі особистісно - зорієнтованої освіти / Л. Варзацька, Л. Кратасюк // Дивослово. – 2006. – № 4. – С. 15-25.
- Мойсеюк, 2007* – Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 5-е видання, доповнене і перероблене. - К., 2007. - 656 с.

REFERENCES

- Piekhota, 2004* – Piekhota O. M. Osvitni tekhnolohii: navch.-metod. posib. / O.M.Piekhota, A.Z.Kiktenko, O.M.Liubarska ta in. – K.: A.S.K., 2004. – 256 s.
- Nikolaieva S.Iu.,1997* – Nikolaieva S. Iu. Suchasni tekhnolohii navchannia inozemnoho spilkuvannia / Nikolaieva S. Iu., Hryniuk H. A., Oliinyk T. I. [ta in.]. – K. : Lenvit, 1997. – 96 s.
- Kozak,2001* – Kozak S. V. Formuvannia inomovnoi komunikatyvnoi kompetentsii maibutnikh fakhivtsiv morskoho flotu : avtoref. dys. na zdobuttia naukovooho stupenia kand. ped. nauk: spets. 13.00.04 / S. V. Kozak. - Odesa, 2001. – 20 s.
- Sichkaruk,2006* – Sichkaruk O.T. Interaktyvni metody navchannia u vyshchii shkoli: navch.-metod.posib. / O. T. Sichkaruk. – K. : Takson, 2006. – 88 s.
- Varzatska,2006* – Varzatska L. Interaktyvni tekhnolohii v systemi osobystisno - zorientovanoi osvity / Varzatska L., Kratasiuk L. // Dyvoslovo. – 2006. – № 4. – S. 15-25.
- Moiseiuk ,2007* – Moiseiuk N. Ie. Pedahohika. Navchalnyi posibnyk. 5-e vydannia, dopovnene i pereroblene - K., 2007. – 656 s.

Надійшла до друку 11.07.2014.

УДК 305+378:614

Леся Мандрик

ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ: ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ

У статті аналізуються та систематизуються теоретико-практичні основні положення вітчизняних психологів і педагогів щодо гендерного підходу в освіті. Гендерний підхід в освіті трактується, як механізм досягнення гендерної рівності та утвердження рівних можливостей для самореалізації кожної особистості, передбачає: відсутність орієнтації на «особливе призначення» чоловіка чи жінки; заохочення видів діяльності, що відповідають інтересам особистості, та пом'якшення гендерних стереотипів; урахування соціально-статевих відмінностей. Особлива увага приділяється розгляду основоположних аспектів здійснення гендерного підходу: вибору методів, форм, засобів навчання, відбору завдань для представників різних гендерних типів

Визначено законодавчі акти, що регулюють питання професійної підготовки в контексті забезпечення гендерної рівності; розкрито специфіку застосування гендерного підходу у підготовці майбутніх фахівців пожежної безпеки.